

Vergaderjaar 2016–2017

32 827

Toekomst mediabeleid

Nr. 98

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 februari 2017

Tijdens het mediabegrotingsdebat op 28 november 2016 heb ik toegezegd u nog voor het verkiezingsreces te informeren over vensterprogrammering.¹ Met deze brief doe ik die toezegging gestand.

Vensterprogrammering

Met vensterprogrammering wordt bedoeld dat in de programmering van een landelijk televisiekanaal een tijdslot, een zogenaamd venster, wordt vrijgemaakt voor regionale content. Dit tijdslot wordt door de regionale omroepen met journalistieke content gevuld en is per regio verschillend. Zo kan bijvoorbeeld na het NOS-journaal van 18:00 uur in de regio Utrecht het desbetreffende regionale journaal van RTV Utrecht worden uitgezonden en in de regio Limburg een journaal van L1. De verwachting is dat vensterprogrammering de regionale journalistiek versterkt en de kijker beter bedient met regionale content.

Vensterprogrammering is meer dan een programmatische aanpassing. Doordat per regio verschillende content wordt getoond, vraagt het een aanpassing van de infrastructuur van lineaire televisiedistributie. Dat maakt dat de distributeurs belangrijke partijen zijn.

Een investering in vensterprogrammering is een investering in de techniek van lineaire distributie. Hoewel duidelijk is dat het aandeel van lineaire televisie afneemt ten opzichte van on-demand en online televisie kijken, heeft lineaire distributie nog altijd een groot bereik. De regionale journalistiek zal daardoor nog grote meerwaarde ondervinden van samenwerking in vensterprogrammering.

Er zijn ook andere vormen van samenwerking tussen de landelijke publieke omroep en de regionale omroepen die de regionale nieuwsvoor-

¹ Kamerstuk 34 550 VIII, nr. 97

ziening versterken. Zo is Bureau Regio het samenwerkingsverband van de regionale omroepen en de NOS. Deze samenwerking heeft landelijke NOS-journaals met regionale content opgeleverd en ook binnen de online omgeving van de NOS wordt samen content ontwikkeld. De betrokken partijen zijn positief over deze vormen van samenwerking en deze zullen los van vensterprogrammering worden gecontinueerd en waar mogelijk uitgebreid.

Internationale vergelijking

In het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Noorwegen is vensterprogrammering al gerealiseerd. Deze voorbeelden tonen aan dat vensterprogrammering een versterking van regionale journalistiek is en het regionale televisiebereik vergroot.

BBC News werkt op regionaal niveau samen met BBC Regions.² Op BBC One wordt met een regionaal venster gewerkt. Naast enkele momenten in de ochtend is er om 18:30 uur, na het algemene BBC-journaal, ruimte voor een BBC Regions journaal. Het marktaandeel van het algemene journaal is 29 procent en met 31 procent ligt dat van het regionale journaal iets hoger.³

In Noorwegen wordt op NRK1 tijd gereserveerd voor regionaal nieuws voor dat het landelijke nieuws van 19:00 uur en 21:00 uur begint. Het aandeel van deze regionale nieuwsuitzendingen is respectievelijk 42 en 33 procent, en daarmee iets lager dan de reguliere journaals. In Zweden zijn er op het landelijke kanaal SVT1 gedurende de dag verschillende tijdslots voor regionaal nieuws. Het kijkersaandeel van deze uitzendingen ligt tussen de 42 en 49 procent en is daarmee iets hoger dan de landelijke journaals. In zowel Zweden als Noorwegen worden de vensters alleen gebruikt voor nieuwsuitzendingen.

Uit de bovenstaande voorbeelden blijkt dat de regionale content minstens net zo goed bekeken wordt als de algemene programmering. Daarnaast blijkt dat door de koppeling landelijke en regionale journalistiek elkaar versterken. Wel is het zo dat de uitgangssituatie in deze landen anders is dan in Nederland. In tegenstelling tot Nederland maakt de regionale omroep in de onderzochte landen onderdeel uit van de landelijke publieke omroeporganisatie. Daarnaast maken de landelijke en regionale publieke omroep in deze landen ook gebruik van dezelfde technische infrastructuur.

Technische haalbaarheid

De Stichting Regionale Omroep Overleg en Samenwerking (hierna: ROOS) en de NPO zijn gevraagd te onderzoeken welke voorzieningen er getroffen moeten worden om vensterprogrammering te realiseren.⁴ Zij hebben in hun rapportage een voorstel gedaan voor de technische uitvoering en een schatting gemaakt van de financiële consequenties. In het voorstel leveren de regionale omroepen de regionale content voor de vensters aan bij de NPO. De NPO voegt deze content in een landelijk kanaal en levert bij de pakketaanbieders de verschillende versies van het landelijk kanaal aan. De pakketaanbieders bieden de juiste versie aan bij de kijkers thuis. Dit vereist een forse uitbreiding van de capaciteit van de infrastructuur. Praktisch gezien wordt de capaciteit van één landelijk kanaal verveertien-

² Naast de 12 BBC English Regions is er een vergelijkbare samenwerking (en vensterprogrammering) met de 3 andere BBC Nations (BBC Scotland, BBC Wales and BBC Northern Ireland).

³ Het marktaandeel drukt in percentages het aandeel uit van aantal televisiekijkers dat naar een programma kijkt ten opzichte van het totaal aan kijkers op dat moment.

⁴ Kamerstuk 32 827, nr. 67

voudigd. Er komen dertien kanalen met content van de regionale omroepen en één algemeen kanaal. Dit algemene kanaal kan gebruikt worden als geen regionale invulling aan de orde is, bijvoorbeeld bij distributie in het buitenland.

Kosten

ROOS en de NPO hebben ook een inschatting gemaakt van de kosten van de technische implementatie. Deze kosten betreffen zowel eenmalige kosten, zoals de aanschaf van apparatuur, als structurele kosten, zoals onderhoud en beheer. De geschatte kosten bij de regionale omroepen en de NPO zijn eenmalig € 6 miljoen voor de aanschaf van apparatuur en een structurele toename van € 1,5 miljoen voor beheerslasten. Bij de schatting van de kosten voor de distributeurs is uitgegaan van de twee grootste pakketaanbieders. Grove schatting komt uit op € 8 miljoen eenmalig en € 1 miljoen aan structurele kosten. Als de verschillende kanalen ook per satelliet beschikbaar worden gesteld komt daar € 1,5 miljoen aan structurele kosten bovenop. Bij deze schatting zijn productiekosten en andere bedrijfsmatige kosten nog niet meegenomen.

Betrokken partijen

De voordelen van vensterprogrammering liggen met name bij de kijker die beter bediend wordt in zijn nieuwsbehoefte en bij de regionale omroepen die het bereik van hun nieuws hiermee kunnen vergroten. Vensterprogrammering vraagt echter ook medewerking van de NPO, de NOS en de pakketaanbieders.

De belangrijkste uitdaging die de NPO en de NOS zien is dat duidelijk moet zijn wie de eindverantwoordelijkheid voor een regionaal venster heeft. Dit geldt zowel voor de journalistieke inhoud als voor de uitzendtechniek, bijvoorbeeld in geval van technische problemen. Hierover zullen goede afspraken moeten worden gemaakt tussen de NPO en de RPO, als gemeenschappelijk aanspreekpunt van de regionale omroepen. De pakketaanbieders hebben als commerciële partijen zakelijke belangen. Zij moeten een goede service aan hun klanten bieden, maar tegelijkertijd ook kunnen innoveren in de diensten die ze leveren. Voor de implementatie van vensterprogrammering zullen zij het nodige werk moeten verzetten. De interne capaciteit moet worden uitgebreid en er moet ook gezorgd worden dat hun klanten het juiste venster te zien krijgen. Hiervoor is tijd en geld nodig.

Vervolg

De verwachting is dat ook in de Nederlandse situatie het bereik van regionale journalistiek door vensterprogrammering kan worden vergroot. Om te bezien in welke vorm vensterprogrammering haalbaar is, moet op kleine schaal in de Nederlandse context een proef gedaan worden. Een dergelijke pilot zal helpen een beter beeld te krijgen van de praktische uitvoerbaarheid, de afspraken die partijen onderling moeten maken en de baten die verwacht kunnen worden, zoals het effect op bereikcijfers. Het is van belang dat de pilot op een serieuze manier opgezet en getoetst wordt. Dat betekent op een relevant tijdstip en plaats en met een representatief publiek.

Ik zal met de betrokken partijen afspraken maken over hoe zo'n pilot het beste opgezet kan worden. Op basis van een plan van aanpak en een begroting ben ik bereid om middelen beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van de pilot.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
S. Dekker